
Jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg

In deze rubriek wordt jaarlijks een kort overzicht gegeven van de nieuwe wetgeving die rechtstreeks of onrechtstreeks relevant is voor deze sector. Ditmaal komt de federale wetgeving aan bod die in 2002 tot stand is gekomen.

De federale wetgeving inzake jeugdbescherming in 2002

1. DE EVERBERG-WET

De Wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, verscheen op de dag van zijn afkondiging in het *Belgisch Staatsblad* (derde uitgave) en trad op diezelfde dag in werking. Deze wet, die op slechts twee dagen tijd door beide kamers van het federale parlement werd besproken en goedgekeurd, bepaalt dat jongens (dus geen meisjes!) voor een duur van maximum twee maanden en vijf dagen kunnen worden toevertrouwd aan een 'Centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd'. Dit centrum werd opgericht te Everberg (K.B. van 1 maart 2002 tot oprichting van een Centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, *B.S.* 1 maart 2002, derde uitgave).

Ontstaansgeschiedenis

Het oude artikel 53 van de Jeugdbeschermingswet liet de jeugdrechter toe om in het kader van de voorlopige maatregelen, indien de 'gewone' voorlopige maatregelen van jeugdbescherming niet kunnen worden ten uitvoer gelegd, een minderjarige voorlopig in een 'huis van arrest' te doen opnemen, voor niet langer dan vijftien dagen. In 1988 werd België in de zaak *BOUAMAR* veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens voor het oneigenlijke gebruik dat in een aantal gevallen werd gemaakt van deze mogelijkheid van voorlopige plaatsing in de gevangenis. Ten gevolge van deze veroordeling werden bij Wet van 4 mei 1999 de arti-

kelen 53 en 53bis van de Jeugdbeschermingswet opgeheven, met ingang van 1 januari 2002.

Twee jaar parlementaire bespreking en tweenhalf jaar overgangsfase waren klaarblijkelijk onvoldoende om op de diverse bevoegde niveaus adequate oplossingen uit te werken voor de te verwachten problemen die zouden rijzen op het gebied van de hoogdringende maatregelen t.a.v. jongeren die ernstige feiten hebben gepleegd. Na enkele ophefmakende vrijlatingen en publieke alarmsignalen vanwege de jeugdrechters, heeft de federale regering met een nooit geziene snelheid een alternatief uitgebouwd door de oprichting van een federaal detentiecentrum.

Bevoegdheidsverdeling

De voorlopige detentie wordt in de wet een 'voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging' genoemd. Die kwalificatie is niet zonder belang voor het vaststellen van de bevoegdheid van de federale staat. In een advies van de Raad van State dat werd uitgebracht vóór de uitwerking van de Wet van 1 maart 2002 (maar dat betrekking had op een voordien ingediend wetsvoorstel), bespreekt de Raad de bevoegdheidsverdeling inzake jeugdbescherming, met verwijzing naar de rechtspraak van het Arbitragehof inzake de essentiële finaliteit van hulp- en dienstverlening van de jeugdbeschermingsmaatregelen. De Raad besluit hierin dat maatregelen die niet essentieel hulpverlenend van aard zijn, maar maatschappijbeveiligend, niet tot de materie van jeugdbescherming behoren waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn, maar onder de niet-toegewezen bevoegdheid van de federale staat vallen. Dergelijke maatregelen mogen daarom ook niet worden uitgevoerd in of begeleid door voorzieningen die vallen onder de bevoegdheid van de gemeenschappen, maar in federale voorzieningen. De overlegverplichting tussen federale staat en gemeenschappen is evenmin van toepassing. Het is op dit advies dat de federale wetgever zich heeft gesteund om eenzijdig (d.w.z. zonder overleg met de gemeenschappen) de Everberg-wet goed te keuren. Toch blijft het voorlopig onzeker of de Everberg-wet in zijn uitwerking werkelijk in overeenstemming is met de bevoegdheidsregeling.

Opdat de voorlopige detentie zou stroken met de rechtspraak van het E.H.R.M. aangaande artikel 5 E.V.R.M., heeft de wetgever er wel voor

gekozen de gemeenschappen binnen het federale centrum de taak van pedagogische omkadering en ondersteuning van de jongere toe te wijzen. Dit houdt onder meer in dat de gemeenschappen instaan voor het onthaal van en het verstrekken van informatie aan de jongere en diens pedagogische, sociale en psychologische omkadering. De gemeenschappen zijn ook bevoegd voor het opstellen van oriëntatieverslagen met het oog op verdere beslissingen te nemen door parket en jeugdrechter en met het oog op de oriëntatie van de jongeren naar de gewone hulpverlening door de voorzieningen uit de jeugdbijstand.

Voorwaarden

De maatregel van voorlopige detentie kan worden bevolen, naar gelang van het geval, door de jeugdrechter of door de onderzoeksrechter. Er gelden enkele cumulatieve voorwaarden, die in de beschikking van de rechter omstandig moeten worden beschreven. Zo moet de jongere vrij ernstige feiten, waarop voor meerderjarigen zware straffen staan, hebben begaan (opsluiting van vijf tot tien jaar of een zwaardere straf; of een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf, ingeval de jeugdrechtbank tegenover de betrokkene voorheen reeds een definitieve maatregel heeft genomen als gevolg van een als misdrijf omschreven feit dat strafbaar is met dezelfde straf). De jongere moet minstens 14 jaar zijn op het ogenblik van het plegen van deze feiten. Er moeten voldoende ernstige aanwijzingen van schuld bestaan alsook dringende, ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die betrekking hebben op de vereisten van bescherming van de openbare veiligheid. Tot slot moet de voorlopige maatregel van opname in een gewone instelling of in een gemeenschapsinstelling (inclusief de gesloten opvoedingsafdeling hiervan) onmogelijk zijn bij gebrek aan plaats.

De maatregel mag enkel voor een zo kort mogelijke duur worden opgelegd en slechts wanneer de finaliteit ervan op geen andere manier kan worden bereikt. Hij mag niet worden genomen met het oog op de onmiddellijke bestrafing, noch met het oog op de uitoefening van enige vorm van dwang. In het belang van het onderzoek kan de betrokkene wel het vrij verkeer worden verboden met bepaalde personen, de raadsman uitgezonderd, voor maximaal drie kalenderdagen. De rechter kan anderzijds de uitvoeringswijze van de plaatsing specificeren, zoals een toelating het centrum te verlaten of contact te hebben met derden.

De maatregel kan gedurende een maximale termijn van twee maanden en vijf dagen worden

genomen: een initiële termijn van vijf dagen en handhaving gedurende hoogstens twee maanden. Ingeval in de loop van deze termijn wordt besloten tot plaatsing in de gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling, wordt de verlopen termijn in mindering gebracht van de initiële maximumtermijn van drie maanden die voor die plaatsing geldt overeenkomstig artikel 52^{quater} van de Jeugdbeschermingswet.

Procedure

Vijf dagen na de oorspronkelijke beschikking komt de zaak terug voor de jeugdrechtbank, en een maand later opnieuw. De betrokkene en zijn raadsman worden gehoord, alsmede het Openbaar ministerie. De ouders of de personen die de betrokkene onder hun bewaring hebben, worden opgeroepen. De jeugdrechter kan bij die gelegenheid de maatregel intrekken, wijzigen of handhaven (uiteraard zonder de maximale termijn te mogen overschrijden). Ook de algemene herzieningsmogelijkheid is van toepassing. Ingeval een onderzoeksrechter geval is, brengt de jeugdrechter hem op de hoogte van de opheffing of wijziging van de voorlopige maatregel of van de toelating om het centrum kortstondig te verlaten.

De Everberg-wet bevat, en dat is uitzonderlijk in het jeugdbeschermingsrecht, een bepaling in verband met de positie van het slachtoffer. Als het om bepaalde zware feiten gaat (o.a. die ernstige fysieke of psychische schade hebben veroorzaakt of als het feit behoort tot de misdrijven met geweld), worden de benadeelde personen door de dienst slachtofferonthaal bij het parket onverwijld op de hoogte gebracht van elke beschikking van de jeugd- of onderzoeksrechter van de opheffing of de wijziging van de voorlopige detentiemaatregel of van de toelating het centrum kortstondig te verlaten.

De regels inzake hoger beroep verschillen van de gewone regels. De termijn om beroep in te stellen bedraagt 48 uur in plaats van 15 dagen. T.a.v. het Openbaar ministerie loopt deze termijn vanaf de mededeling van de beschikking; t.a.v. de andere partijen vanaf de overhandiging van een afschrift van de beschikking of vanaf de dag van kennisgeving bij gerechtsbrief. De betrokken jongere kan beroep instellen door een verklaring aan de directie van het centrum. De termijn van dagvaarding voor het hof van beroep is vastgesteld op drie dagen. Het hof van beroep moet de zaak behandelen en uitspraak doen binnen 15 werkdagen (i.p.v. 2 maanden), te rekenen vanaf de akte van hoger beroep. Deze termijn wordt in voorkomend geval geschorst tijdens de duur van het uitstel toegekend op ver-

zoek van de verdediging. Het instellen van hoger beroep schorst de maatregel niet op: deze blijft gehandhaafd zolang hij niet in hoger beroep is gewijzigd. Na het verstrijken van de termijn van 15 dagen waarbinnen het hof uitspraak moet doen, vervalt de maatregel.

Samenwerkingsakkoord

In uitvoering van de wet hebben de gemeenschappen een samenwerkingsakkoord gesloten over de inbreng aan begeleiding en pedagogische omkadering van de jongeren die aan het centrum zijn toevertrouwd, en over het tucht- en klachtenrecht dat in het centrum wordt toegepast (inmiddels goedgekeurd bij Decr. VI. Parl. 19 juli 2002, *B.S.* 20 augustus 2002 en Decr. Fr. Gem. R. 17 juli 2002, *B.S.* 11 september 2002). In het akkoord wordt een regeling getroffen over de inrichting, capaciteit, leiding, personeelsleden, werking van en bezoek aan het centrum, en worden de verbintenissen van respectievelijk de federale staat en de gemeenschappen vastgelegd. Ook wordt een evaluatiecommissie opgericht die jaarlijks de uitvoering van het akkoord en de werking van het centrum evalueert. In het akkoord wordt onder meer bepaald dat de capaciteit van het centrum maximaal 50 plaatsen bedraagt (24 in de Franstalige afdeling, evenveel in de Nederlandstalige en 2 voor jongeren uit het Duitse taalgebied). Met akkoord van alle gemeenschappen kan van die opdeling worden afgeweken. Het centrum neemt maar jongeren op tot de bestaande capaciteit volledig is bezet. Ook de invulling van de taak van pedagogische omkadering door de gemeenschappen wordt in het akkoord behandeld alsook de opsomming van de elementen die nader geregeld moeten worden in het huishoudelijk reglement (goed te keuren door de bevoegde ministers). Hierin staan belangrijke en delicate elementen, zoals de sancties die aan jongeren kunnen worden opgelegd (met inbegrip van een afzonderingsruimte) en de rechtspositie van de jongeren, met inbegrip van het tucht- en klachtenrecht. In feite waren deze aspecten beter in de wet zelf geregeld.

2. VOOGDIJ OVER NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE VREEMDELINGEN

Artikel 479 van de Programmawet van 24 december 2002 (*B.S.* 31 december 2002) voert een specifiek voogdijgezag in ten aanzien van minderjarigen die geen onderdaan zijn van een Lidstaat van de Europese Economische Ruimte, niet begeleid worden door een persoon die over hen het ouderlijk gezag of het voogdijgezag uitoefent en een asielaanvraag hebben ingediend of

illegaal op het Belgisch grondgebied verblijven. Deze nieuwe regeling is nog niet in werking getreden, vermits de datum van de inwerkingtreding nog bij koninklijk besluit moet worden vastgelegd.

België was een van de laatste Europese landen die nog geen specifiek wettelijk kader voor de vertegenwoordiging van en de zorg voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen had uitgewerkt. In principe behoorde de voogdij over deze minderjarigen tot het takenpakket van het O.C.M.W., maar in de praktijk voerden de O.C.M.W.'s die voogdijopdracht zelden uit. Zij verwezen de minderjarigen meestal door naar de comités voor bijzondere jeugdzorg of de *Services de l'Aide à la jeunesse*, die de betrokkenen op hun beurt plaatsten in een opvanggezin of in een instelling.

Basisprincipes

In overeenstemming met het Verdrag voor de Rechten van het Kind, bepaalt de wet dat in elke beslissing die m.b.t. de niet-begeleide minderjarige wordt genomen, de belangen van de minderjarige de eerste overweging vormen. In het belang van de minderjarige is het ook noodzakelijk dat iedere federale overheid met spoed de door niet-begeleide minderjarigen ingediende verzoeken behandelt.

Elke minderjarige met onderscheidingsvermogen moet worden opgeroepen om te worden gehoord in het kader van alle procedures die hem betreffen. Deze bepaling is ruimer dan artikel 931 Ger. W., waarin enkel sprake is van de mogelijkheid om te worden gehoord, op verzoek van de minderjarige of op initiatief van de rechter.

Dienst 'Voogdij' van de FOD Justitie

Door de wet wordt in de schoot van de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie een dienst Voogdij opgericht die belast is met de materiële organisatie van de voogdij over niet-begeleide minderjarigen en met het toezicht hierop. De dienst moet een permanentie inrichten om 24 op 24 uur bereikbaar te zijn. De dienst coördineert ook de nodige contacten met de bevoegde Belgische of buitenlandse overheden.

De dienst Voogdij is verantwoordelijk voor de identificatie van de niet-begeleide minderjarigen en desgevallend voor het vaststellen van de leeftijd van de minderjarige door middel van een medisch onderzoek. Er wordt niet aangeduid, in de wet noch tijdens de parlementaire voorbereiding, welk medisch onderzoek wordt bedoeld of hoe dit moet verlopen.

De dienst Voogdij staat tevens in voor de erkenning en de intrekking van de erkenning van de personen die als voogd kunnen worden aangewezen, alsook voor het organiseren van de passende opleiding voor de erkende voogden. De erkenningsvoorwaarden en -procedure worden later vastgelegd bij koninklijk besluit. Er wordt in de wet niet verder gespecificeerd welke personen voogd kunnen zijn. Tijdens de parlementaire voorbereiding werd wel gezegd dat het om mensen moet gaan met ervaring die door hun opleiding in de maatschappelijke sfeer (maatschappelijk assistent, opvoeder, psycholoog) en hun deskundigheid specialisten zijn inzake het probleem van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en van hun begeleiding. Bepaalde personen die op grond van hun ambt met de minderjarige een belangenconflict hebben, kunnen niet worden aangewezen als voogd (b.v. sommige personeelsleden van FOD Justitie of van het Ministerie van Binnenlandse Zaken).

Organisatie van de voogdij

Het behoort tot de taak van de dienst Voogdij om voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen een voogd aan te duiden.

Opdat de dienst Voogdij op de hoogte zou zijn van de aanwezigheid van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen op het Belgisch grondgebied, voert de wet een bijzondere meldingsplicht in. Elke (bestuurlijke, politieke ...) overheid die weet heeft van de aanwezigheid van personen die er jonger uitzien dan 18 of die verklaren dat ze jonger dan 18 zijn en die lijken te voldoen aan de door de wet gestelde voorwaarden, moet de dienst Voogdij en de bevoegde overheden daarvan op de hoogte stellen en alle nuttige informatie dienaangaande meedelen.

Eens de dienst Voogdij deze informatie heeft ontvangen, moet hij de minderjarige onder zijn hoede nemen, hem identificeren en diens leeftijd achterhalen. Wordt, eventueel na medisch onderzoek, vastgesteld dat de betrokkene daadwerkelijk minderjarig is, dan wordt een voogd aangewezen en doet de dienst het nodige om de minderjarige te huisvesten. Blijkt dat de betrokkene ouder is dan 18, dan vervalt de hoede door de dienst Voogdij van rechtswege en worden de bevoegde overheden in kennis gesteld. In geval van twijfel over de leeftijd, wordt uitgegaan van de jongste leeftijd.

Taken van de voogd

De wet legt een heel verscheiden takenpakket op aan de voogd. Vooreerst impliceert de voogdij over de niet-begeleide minderjarige de bevoegd-

heid om de minderjarige te vertegenwoordigen in alle rechtshandelingen, behalve in een aantal hoogstpersoonlijke handelingen die – net zoals bij het gemeenrechtelijk voogdijgezag – enkel door de pupil zelf kunnen worden gesteld (de toestemming in het huwelijk, de adoptie en de ontvoogding). Met het oog op de uitoefening van de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt de voogd in kennis gesteld van alle oproepingen, beslissingen of verzoeken om inlichtingen. De beroepstermijnen gaan pas in op het tijdstip van kennisgeving aan de voogd. De voogd is verplicht om zich in de vertegenwoordiging van de minderjarige te laten bijstaan door een advocaat (eventueel kan hij een beroep doen op de juridische bijstand zoals uitgewerkt in art. 508/1 e.v. Ger. W.).

De voogd moet de minderjarige vertegenwoordigen in alle bestuurlijke of gerechtelijke procedures, inzonderheid in de procedures die betrekking hebben op de verblijfsvergunning van de minderjarige. De voogd kan ook alle rechtsmiddelen tegen een beslissing dienaangaande aanwenden. Men merke wat dit betreft op dat krachtens artikel 410 B.W. de 'gewone' voogd die de pupil vertegenwoordigt als eiser, de machtiging van de vrederechter nodig heeft.

Enigszins overbodig, specificeert de wet dat de voogd het asiel of een verblijfsmachtiging kan aanvragen voor de niet-begeleide minderjarige, maar – en dit is dan wel weer belangrijk – dat de minderjarige deze rechtshandeling ook alleen kan stellen, zonder vertegenwoordiging van de voogd.

Net zoals bij de gemeenrechtelijke voogdij beheert de voogd de goederen van de niet-begeleide minderjarige, zonder het genot ervan te hebben. Voor de in artikel 410 B.W. opgesomde handelingen (b.v. sluiten van huurovereenkomst van meer dan 9 jaar) is de machtiging (de wet spreekt ten onrechte van 'toestemming') van de vrederechter vereist.

Voorts heeft de voogd de algemene opdracht om zorg te dragen voor zijn pupil tijdens het verblijf in België. Hij waakt er in het belang van de minderjarige over dat de vreemdelingenwetgeving wordt nageleefd, hij begeleidt de minderjarige in elke fase van de asielprocedures (of om het even welke andere procedure), bijvoorbeeld door het verhoor van de minderjarige bij te wonen, en hij geeft aan de minderjarige toelichting bij de beslissingen die door de overheid worden genomen en die eerstgenoemde aanbelangen.

Hij moet erover waken dat zijn pupil onderwijns kan volgen en huisvesting, medische verzorging en de passende psychologische bijstand krijgt. Hij treft alle passende maatregelen om de familie van de minderjarige op te sporen en

zorgt ervoor dat de minderjarige de hulp ontvangt waarop hij van overheidswege recht heeft (b.v. maatschappelijke dienstverlening vanwege het O.C.M.W.).

De wet bepaalt expliciet dat de aansprakelijkheid van artikel 1384 B.W. niet van toepassing is op de voogd van een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (evenmin als op de gemeenschappelijke voogd).

Werking van en toezicht op de voogdij

De voogd vervult zijn opdracht onder het dubbel toezicht van de dienst Voogdij en de vrederechter. De dienst Voogdij oefent het dagelijks bestuurlijk toezicht uit op de materiële organisatie van de voogdijopdracht, maar het eigenlijke controleorgaan is de vrederechter.

Uiterlijk 15 dagen na zijn aanwijzing moet de voogd een verslag opmaken over de persoonlijke situatie van de minderjarige en zijn eventuele goederen. Het verslag wordt bezorgd aan de dienst Voogdij en aan de vrederechter. Deze laatste kan beslissen om de gelden, effecten en waardepapieren van de minderjarige te deponeren op een financiële rekening op naam van de minderjarige. Minimaal tweemaal per jaar brengt de voogd bij de vrederechter verslag uit over de vermogenstoestand van de minderjarige, over de evolutie van zijn persoonlijke toestand (verblijfsstatuut, opsporing familieleden ...) en over de eventuele problemen die zich hieromtrent hebben voorgedaan. Ten laatste 15 dagen na de beëindiging van de voogdijopdracht moet de voogd een definitief verslag aan de vrederechter bezorgen.

Wanneer zich tijdens de voogdij geschillen voordoen tussen de voogd en de minderjarige over de persoon of de goederen van laatstgenoemde, dan worden die op verzoek van de minderjarige, de voogd of een andere belanghebbende of ambtshalve beslecht door de vrederechter. Er wordt in dat geval door de Orde der Advocaten of door het Bureau voor juridische bijstand een advocaat aangesteld om de minderjarige bij te staan in de procedure voor de vrederechter. Door de dienst Voogdij wordt tot aan de beschikking van de vrederechter een voogd *ad hoc* aangewezen. De vrederechter moet vooraleer uitspraak te doen, de minderjarige, de advocaat van de minderjarige en de voogd horen.

Bij ernstige meningsverschillen tussen de voogd en de minderjarige of bij nalatigheid vanwege de voogd kan de vrederechter beslissen om de voogdij te beëindigen. Het is dan aan de dienst Voogdij om onmiddellijk een nieuwe voogd aan te duiden.

De vrederechter kan te allen tijde het parket vragen een maatschappelijk onderzoek uit te voeren naar de levensomstandigheden van de minderjarige.

Einde van de voogdij

Aan de voogdij komt van rechtswege een einde bij de meerderjarigheid van de pupil, bij diens verwijdering van het Belgisch grondgebied (in dit geval blijft de voogd de minderjarige vertegenwoordigen in alle nog hangende procedures), wanneer de pupil onder ouderlijk gezag of het gewone voogdijgezag komt te staan, bij overlijden, huwelijk, adoptie van de minderjarige of wanneer deze de nationaliteit verwerft van een E.E.R.-lidstaat.

Ingeval aan de minderjarige een verblijfsvergunning van onbepaalde duur wordt afgeleverd, komt eveneens een einde aan de voogdij. In die hypothese moet de voogd wel het nodige doen opdat de gewone voogdij zou openvallen.

3. KINDERRECHTENVERDRAG

Er zijn twee federale wetten te melden die verband houden met het Kinderrechtenverdrag:

- 1° Een Wet van 4 september 2002 (*B.S.* 17 oktober 2002) die de regering oplegt jaarlijks, op initiatief van de minister van Justitie, aan de federale kamers een verslag uit te brengen over het beleid gevoerd tot uitvoering van de bepalingen van het Kinderrechtenverdrag. Dit verslag wordt uitgebracht in de vorm van een voortgangsnota met een specifiek actieplan en houdt een evaluatie in van de genomen maatregelen. Het omvat, naast een verslag over het kinderrechtenbeleid van de regering in zijn geheel, ook deelverslagen per departement over de maatregelen die werden genomen en de actiemogelijkheden.
- 2° Een Wet van 29 april 2002 (*B.S.* 17 september 2002, tweede uitgave) houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Kinderrechtenverdrag inzake kinderen in gewapend conflict (aangenomen te New York op 25 mei 2000).

In een volgende rubriek zal verder worden ingegaan op deze en andere ontwikkelingen inzake het Kinderrechtenverdrag en de kinderrechtenbeweging.

Arrest Arbitragehof nr. 45/2002 van 20 februari 2002

Voorzitter: de h. Melchior

Rechters-verslaggevers: de hh. Moerman en Derycke

Advocaat: de h. Vanhulst

Gelijkheid en niet-discriminatie – Jeugdbescherming – Rechtspleging – Persoonlijkeids- en milieudossier – Aanwending in debatten over burgerrechtelijke aansprakelijkheid

(...)

B.1. Artikel 55 van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming bepaalt:

‘Wanneer een zaak als bedoeld in titel II, hoofdstuk III, bij de jeugdrechtsbank aanhangig is gemaakt, wordt aan de partijen en aan hun advocaat kennis gegeven van de neerlegging van het dossier ter griffie waar ze er vanaf het ogenblik van de betekening van de dagvaarding inzage kunnen van nemen.

De partijen en hun advocaat kunnen eveneens kennisnemen van het dossier wanneer het openbaar ministerie het opleggen van een maatregel bedoeld in de artikelen 52 en 53 vordert, alsmede gedurende de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de beschikkingen waarbij zulke maatregelen worden opgelegd.

De stukken die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokkene en op het milieu waarin hij leeft, mogen echter noch aan hem noch aan de burgerlijke partij medegedeeld worden. Het volledig dossier, die stukken inbegrepen, moet ter beschikking gesteld worden van de advocaat van de betrokkene wanneer deze laatste partij is in het geding.’

De Wet van 2 februari 1994, die verschillende bepalingen van de Wet van 8 april 1965 heeft gewijzigd, heeft, zonder de inhoud ervan te wijzigen, het eerste lid, tweede en derde zin, van het oorspronkelijke artikel 55 omgevormd tot het derde lid van het nieuwe artikel 55, waarop de prejudiciële vraag betrekking heeft.

B.2. De vraag betreft het verschil in behandeling dat de in het geding zijnde bepaling in het leven roept ten aanzien van de vader en de moeder die in hun hoedanigheid van voor de minderjarige burgerrechtelijk aansprakelijken worden gedagvaard, naargelang zij voor de correctionele rechtbank worden gedagvaard na beslissing van uithandengeving van de jeugdrechtsbank of voor de jeugdrechtsbank. Meer bepaald slaat zij in

werkelijkheid op het feit dat in het eerste geval de ouders het recht geweigerd wordt de deskundigenverslagen, de medisch-psychologische en die van het geestesonderzoek, van de minderjarige te raadplegen en zich erop te beroepen, terwijl in het tweede geval het hen toegestaan wordt, in de mate waarin dit nodig is voor de jeugdrechter om met kennis van zaken te beslissen, die verslagen te raadplegen en aan te voeren.

B.3. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet volgt dat de wetgever, met het oog op “het bijzondere karakter van de rechtspleging voor minderjarigen”, bepalingen heeft aangenomen die afwijken van het gemeenburgerlijk en strafprocesrecht, onder meer om “te voorkomen dat gegevens over de persoonlijkheid in handen vallen van derden, door het dossier in twee te verdelen: een deel met betrekking tot de feiten en de rechtspleging; een tweede deel met betrekking tot de persoonlijkheid en het sociale milieu. Mededeling van het tweede deel aan derden of aan de burgerlijke partij is verboden” (*Parl. St. Kamer* 1963-1964, nr. 637/7, p. 9). Die bezorgdheid om de minderjarigen te beschermen en hun privé-leven te eerbiedigen, zij het ten nadele van bepaalde belangen, is nogmaals tot uiting gekomen bij de wijziging van artikel 55 van de Wet van 8 april 1965 door de Wet van 2 februari 1994 (*Parl. St. Kamer* B.Z. 1991-1992, nr. 532/9, p. 15, en *Parl. St. Senaat* 1992-1993, nr. 633-2, p. 91):

“De minister herinnert eraan dat het gaat om vertrouwelijke inlichtingen over de minderjarige, terwijl de burgerlijke partij alleen materiële belangen verdedigt. De burgerlijke partij heeft geen belang bij dergelijke mededeling.

Wat de minderjarige zelf betreft, is het zo dat bijvoorbeeld het psycho-medisch verslag inlichtingen zou kunnen bevatten die hem een trauma zouden kunnen bezorgen.

In geval van uithandengeving wordt het persoonlijkheidsdossier zelfs niet aan de strafrechter bezorgd.

Er wordt hieraan toegevoegd dat het dikwijls gebeurt dat het resultaat van medische of psychiatrische deskundige onderzoeken aan de partijen niet wordt medegedeeld.” (*Parl. St. Senaat* 1992-1993, nr. 633-2, p. 91 en 92).

Er is ook nog gezegd:

“In geval van uithandengeving wordt het dossier aan de correctionele rechtbank overgezonden, met uitzondering van het persoonlijkheidsdossier, waartoe zelfs de correctionele rechter geen toegang heeft.

Zo nodig zal deze rechter een nieuw maatschappelijk onderzoek vragen.” (*ibid.* p. 61).

B.4. De algemene economie van de Wet van 8 april 1965 verantwoordt dat het persoonlijkheidsdossier van de minderjarige, dat in de eerste plaats wordt opgesteld opdat de jeugdrechtbank de maatregel neemt die het meest aangepast is aan de betrokken minderjarige, niet zou worden medegedeeld aan een partij die materiële belangen verdedigt of belangen die strijdig zijn met die van de minderjarige. Zulks verantwoordt dat de ouders van de minderjarige de mededeling van stukken van het dossier kunnen verkrijgen voor de jeugdrechtbank, wanneer zij betrokken worden bij de keuze van de maatregelen die de rechter ten aanzien van de minderjarige moet nemen, terwijl zij daarentegen die stukken niet kunnen aanvoeren om te vragen dat zij zouden worden vrijgesteld van de aansprakelijkheid die hun krachtens artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek ten laste wordt gelegd.

Het zou strijdig zijn met de algemene economie van de wet en met het beginsel van de tegenspraak dat de mededeling van het persoonlijkheidsdossier aan de burgerrechtelijk aansprakelijken wordt toegestaan, terwijl die mededeling niet kan worden gedaan aan de minderjarige zelf, aan de burgerlijke partij en aan de correctionele rechtbank.

B.5. De maatregel zou onevenredig zijn met het nagestreefde doel mocht hij aan diegene van wie artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek tot bewijs van het tegendeel aanneemt dat zij burgerlijk aansprakelijk zijn, verbieden elementen betreffende de persoon van de minderjarige of het milieu waarin hij leeft aan te voeren, terwijl dergelijke elementen onontbeerlijk zouden zijn voor de verdediging van de belangen van die partijen. Dat is evenwel niet de draagwijdte van de in het geding zijnde bepaling. Zij belet alleen dat, ten behoeve van de verdediging van die partijen, gebruik wordt gemaakt van stukken die op dergelijke elementen betrekking hebben maar met andere oogmerken werden ingewonnen, in het kader van een van de gewone regels van de strafrechtspleging of van de burgerlijke rechtspleging afwijkende procedure, die de bescherming van de minderjarige beoogt. Zij verbiedt die partijen niet om, bij wege van de gemeenschappelijke bewijsvoering, argumenten te halen uit de persoonlijkheid van de minderjarige of zijn milieu.

B.6. De vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,
het Hof
zegt voor recht:

Artikel 55, derde lid, van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming schendt artikel 10 van de Grondwet niet, in zoverre het de vader en de moeder die in de hoedanigheid van voor de minderjarige burgerrechtelijk aansprakelijken worden gedagvaard het recht ontzegt de verslagen van medisch-psychologische expertise en van geestesonderzoek van de minderjarige te raadplegen en ter verdediging aan te voeren, wanneer deze laatste wordt verwezen naar de correctionele rechtbank na beslissing van uithandengeving door de jeugdrechtbank.

(...)

Arrest Arbitragehof nr. 155/2002 van 6 november 2002

Voorzitter: de h. Arts

Rechters-verslaggevers: de hh. Derycke en Henneuse

Advocaat: Mr. Degraeve *loco* Mr. Bronders

Gelijkheid en niet-discriminatie – Voetbalwet – Administratieve sancties – Toepassing op minderjarigen

(...)

B.3.1. De in het geding zijnde bepalingen luiden:

“Artikel 24. Overeenkomstig de procedure bepaald in Titel IV kan in geval van overtreding van de artikelen 20, 21, 22 of 23 een administratieve geldboete van tienduizend tot tweehonderdduizend frank en een administratief stadionverbod voor een duur van drie maanden tot vijf jaar worden opgelegd, of één van deze sancties alleen.

TITEL IV. - Procedure betreffende de administratieve rechtsvordering

HOOFDSTUK I. - Vaststelling van de feiten

Artikel 25. De feiten zoals gesanctioneerd in de artikelen 18 en 24 worden bij proces-verbaal vastgesteld door een politieambtenaar. De feiten zoals gesanctioneerd in artikel 18 kunnen ook bij proces-verbaal worden vastgesteld door een daartoe door de Koning aangewezen ambtenaar.

Het origineel van dit proces-verbaal wordt gestuurd aan de ambtenaar bedoeld in artikel 26, eerste lid.

Voor de feiten bedoeld in de artikelen 20, 21, 22 en 23 wordt een afschrift van het proces-verbaal terzelfder tijd gestuurd aan de procureur des Konings.

HOOFDSTUK II. - Opleggen van sancties

Artikel 26. De administratieve sanctie wordt opgelegd door de door de Koning aangewezen ambtenaar, met uitzondering van de ambtenaar die met toepassing van artikel 25 proces-verbaal heeft opgemaakt.

Wanneer de ambtenaar beslist dat er reden is om de administratieve procedure aan te vatten, deelt hij de overtreder door middel van een ter post aangetekende brief mee:

1° de feiten waarvoor de procedure is opgestart;

2° het feit dat de overtreder de gelegenheid heeft om binnen dertig dagen te rekenen van de datum van kennisgeving van de aangetekende brief, zijn verweermiddelen uiteen te zetten bij een ter post aangetekende brief, en dat hij het recht heeft om bij die gelegenheid de in het eerste lid bedoelde ambtenaar om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken;

3° het feit dat de overtreder het recht heeft om zich te laten bijstaan door een raadsman;

4° het feit dat de overtreder het recht heeft zijn dossier te consulteren;

5° een afschrift van het in artikel 25, eerste lid bedoelde proces-verbaal, gevoegd als bijlage.

De in het eerste lid bedoelde ambtenaar bepaalt in voorkomend geval de dag waarop de betrokkene conform zijn verzoek krachtens het tweede lid, 2° uitgenodigd wordt de mondelinge verdediging van zijn zaak voor te dragen.

Artikel 27. Na afloop van de termijn bepaald in artikel 26, tweede lid, 2° of in voorkomend geval na de schriftelijke of mondelinge verdediging van de zaak door de overtreder of zijn raadsman, kan de ambtenaar bedoeld in artikel 26, eerste lid de overtreder een sanctie opleggen op basis van de artikelen 18 of 24.

Artikel 28. De beslissing tot het opleggen van een administratieve sanctie heeft uitvoerbare kracht na het verstrijken van een termijn van een maand, te rekenen vanaf de dag van kennisgeving, bedoeld in artikel 30.

Het hoger beroep heeft schorsende kracht.

Artikel 29. De beslissing tot het opleggen van een administratieve sanctie wordt gemotiveerd. Zij vermeldt eveneens het bedrag van de administratieve geldboete en de duur van het administratief stadionverbod, of een van die sancties alleen, en de bepalingen van artikel 31.

De administratieve sanctie staat in verhouding tot de ernst van de feiten die haar verantwoorden, en in verhouding tot de eventuele herhaling.

De vaststelling van meerdere samenlopende inbreuken op de artikelen 20, 21, 22 of 23 zal het voorwerp uitmaken van een enkele administratieve geldboete en een enkel administratief

stadionverbod, of van een van deze sancties, in verhouding tot de ernst van het geheel van de feiten.

Wanneer de administratieve sanctie wordt opgelegd aan een organisator, bepaalt de genomen beslissing de termijn binnen dewelke aan de vastgestelde inbreuken moet verholpen worden.

HOOFDSTUK III. - Kennisgeving van de beslissing

Artikel 30. Van de beslissing wordt bij een ter post aangetekende brief kennis gegeven aan de overtreder en, bij schending van de artikelen 20, 21, 22 of 23, aan de procureur des Konings.

HOOFDSTUK IV. - Hoger beroep

Artikel 31. De overtreder die de beslissing van de in artikel 26, eerste lid bedoelde ambtenaar betwist, tekent op straffe van verval binnen een termijn van een maand vanaf de kennisgeving van de beslissing, bij wege van verzoekschrift, beroep aan bij de politierechtbank.

Tegen de beslissing van de politierechtbank staat geen hoger beroep open.

Onverminderd de bepalingen in het eerste en tweede lid zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing op het beroep bij de politierechtbank en het buitengewoon hoger beroep.”

B.3.2. De mogelijkheid een beroep te doen op administratieve sancties om sommige inbreuken op de Voetbalwet te bestraffen, werd tijdens de parlementaire voorbereiding als volgt verantwoord:

“Voor wat betreft de sancties ten aanzien van [...] de in het stadion aanwezige personen, werd gekozen voor een administratief systeem, teneinde de zaken op een snelle wijze af te handelen en ook aangezien een dergelijk systeem minder repressief is voor de betrokken personen dan een strafrechtelijke aanpak (geen enkele vrijheidsberovende maatregel wordt voorzien – welnu, dergelijke maatregelen bedoeld door art. 7 van het Strafwetboek zijn zwaarder dan een geldboete, de administratieve sancties worden niet opgenomen in het strafregister van de betrokkene ...).

Tegelijkertijd wil de wet ook erop toezien dat de op de wet toepasselijke vereisten van de artikelen 6 en 7 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens worden nageleefd. In het bijzonder werd rekening gehouden met de rechten van verdediging (zie de administratieve procedure in Titel III), met het legaliteitsbeginsel (zoals dit blijkt uit de recht-

spraak van het Europees Hof voor [...] de rechten van de mens), het gelijkheidsbeginsel (zoals dit blijkt uit de rechtspraak van het Arbitragehof, onder meer specifiek met betrekking tot de administratieve sancties; zie artikel 37), en met het proportionaliteitsbeginsel (art. 29, lid 2).” (*Parl. St. Kamer 1997-1998*, nr. 1572/1, p. 1-2).

Inzake de toepassing van administratieve sancties ter bestrijding van het voetbalgeweld verklaarde de Minister van Binnenlandse Zaken het volgende:

“[De administratieve sancties] vervulden het strafrecht zonder het te vervangen via de introductie van een systeem dat de samenloop van strafrechtelijke en administratieve vervolgingen regelt [...]. Zij brengen een eenvoudiger systeem voor de bewijslast met zich hetgeen een aanzienlijk voordeel in vergelijking met de bestaande strafrechtelijke bepalingen betekent [...]. Zij verzekeren een efficiënte, vlugge en slagvaardige maatschappelijke reactie aangezien de voorgescreven administratieve sancties eigen zijn aan de geveerde feiten [...]. Zij vormen het antwoord op het gebrek aan maatschappelijke reactie wegens de overbelasting van de rechtbanken en de seponeringen door de parketten, omdat de administratieve procedure gevoerd zal worden door ambtenaren ‘gespecialiseerd’ in het voetbal [...]. Uiteindelijk hebben ze een preventief effect wegens de ‘dreiging’ wegens zware sancties [...]. Er mag dus van uitgegaan worden dat zij een veel grotere algemeen preventieve werking zullen hebben dan het geval is bij de huidige stand van de wetgeving.” (*Parl. St. Senaat 1998-1999*, nr. 1-1060/3, p. 5-7).

Ten aanzien van artikel 31 vermeldt de Memoire van Toelichting:

“De overtreder heeft het recht om de juistheid van de beslissing van de ambtenaar te laten toetsen door een rechter. Om een vluggere behandeling van het beroep mogelijk te maken, werd hiertoe de politierechter aangeduid.

De wet laat geen gewoon hoger beroep toe met betrekking tot de beslissing van de politierechter, maar de buitengewone rechtsmiddelen (cassatieberoep, derdenverzet ...) zijn nog steeds mogelijk.” (*Parl. St. Kamer 1997-1998*, nr. 1572/1, p. 22).

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.4. Nu het antwoord op de tweede prejudiciële vraag het antwoord op de eerste en de derde vraag zal bepalen, onderzoekt het hof eerst de tweede prejudiciële vraag.

B.5. De verwijzende rechter overweegt dat de in het geding zijnde bepalingen van toepassing zijn

op minderjarigen die feiten hebben gepleegd die zowel een inbreuk uitmaken op de bepalingen van de Voetbalwet als op die van het Strafwetboek.

Volgens hem rijst dan de vraag naar de bestaanbaarheid van die bepalingen met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, nu ten aanzien van minderjarigen uitsluitend de jeugdrechtsbank bevoegd is en uitsluitend de door de Wet betreffende de jeugdbescherming bepaalde maatregelen op hen van toepassing kunnen zijn.

Aldus zouden voor de vervolging en de berechting van dezelfde feiten twee categorieën van minderjarigen bestaan: enerzijds, de categorie van minderjarigen waarop ook de administratieve sancties en de procedure betreffende de administratieve rechtsvordering waarin de Voetbalwet voorziet, van toepassing zijn en, anderzijds, de categorie van minderjarigen waarop uitsluitend de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming van toepassing is.

B.6. Het invoeren van administratieve sancties om sommige inbreuken op de Voetbalwet te bestraffen, vermag de door de wetgever nagestreefde preventieve en repressieve doelstellingen te verwezenlijken, die in de in B.3.2 aangehaalde parlementaire voorbereiding zijn verwoord.

B.7.1. Het hof onderzoekt enkel of, in de hypothese dat die administratieve sancties op de wijze en volgens de procedure vastgesteld in de Voetbalwet, op minderjarigen zouden worden toegepast, die maatregelen de evenredigheids-toets kunnen doorstaan.

B.7.2. De toepassing van die administratieve sancties zou bepaalde minderjarigen beroven van de procedurele waarborgen die de voormelde Wet van 8 april 1965 heeft ingesteld voor alle minderjarigen, welke ook de ernst van de feiten is.

Uit artikel 37 § 1 van de Wet van 8 april 1965 volgt dat aan de minderjarigen in beginsel enkel “maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding” kunnen worden opgelegd – hetgeen elke geldboete uitsluit – en zulks enkel door de jeugdgerechten. Die gespecialiseerde rechtscolleges staat aldus een ruime waaier van maatregelen, nader bepaald in artikel 37 § 2 van de voormelde wet, ter beschikking die volgens de omstandigheden kunnen worden opgelegd aan personen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en die de leeftijd van achttien jaar niet hebben bereikt.

B.7.3. In tegenstelling tot de vermogensstraf, omschreven als een administratieve geldboete door de in het geding zijnde wet, kan een stationverbod deel uitmaken van die maatregelen. Evenwel is het niet redelijk verantwoord dat de wetgever, wanneer het om voetbalwedstrijden gaat, de zorg die hij tot uiting heeft gebracht om de minderjarigen te beschermen en hun toekomst te vrijwaren door hen bijzondere procedurele waarborgen te verlenen, opgeeft.

De omstandigheid dat de artikelen 36*bis* en 38 van de Wet van 8 april 1965 in specifieke gevallen toestaan personen ouder dan zestien jaar op het ogenblik van de feiten voor het gerecht, bevoegd op grond van het gemeen recht, te brengen, volstaat niet om aan de in het geding zijnde maatregelen hun onevenredig karakter te ontnemen.

B.8. Uit het voorgaande vloeit voort dat het niet naar redelijkheid verantwoord is om op minderjarigen de door de Voetbalwet voorgeschreven administratieve sancties toe te passen volgens de bij die wet georganiseerde rechtspleging.

B.9. De tweede prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

(...)

Arrest Hof van Cassatie van 4 oktober 2000

Voorzitter: de h. Lahousse, afdelingsvoorzitter
Rapporteur: de h. Fischer, raadsheer
Openbaar ministerie: de h. Loop, advocaat-generaal

Bijzondere jeugdbijstand – Afdwingbare pedagogische maatregelen – Aanvullende voorwaarden

(...)

Over het middel:

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat uit artikel 23 § 1 van de voornoemde gecoördineerde decreten volgt dat de jeugdrechtbank, of, in hoger beroep, de jeugdkamer van het hof van beroep, in problematische opvoedingssituaties als bedoeld in artikel 22, eerste lid, 1° slechts één van de in het voormelde artikel 23 §1 opgesomde afdwingbare pedagogische maatregelen kan nemen; dat de bijkomende voorwaarden die aan de minderjarigen krachtens artikel 24 worden opgelegd en de aan de met toepassing van voornoemd artikel 23 § 1, 2° tot 13°, genomen maatregel verbonden verplichtingen die met toepassing van arti-

kel 24 opgelegd worden aan de personen die over hen het ouderlijk gezag uitoefenen of hen onder hun bewaring hebben, alleen de voorwaarden voor de tenuitvoerlegging van de met toepassing van artikel 23 § 1, bevolen maatregel nader kunnen bepalen; dat zulks tevens het geval is, wanneer de jeugdrechter of de jeugdrechter in hoger beroep een dergelijke voorlopige maatregel oplegt;

Overwegende dat het arrest, door de minderjarige B.K. voorlopig aan haar moeder toe te vertrouwen, een afdwingbare pedagogische maatregel neemt met toepassing van artikel 23 § 1, 10° op voorwaarde dat de minderjarige en haar ouders met name een 'gezinsbegeleiding' zouden volgen, terwijl een gezinsbegeleiding de afdwingbare pedagogische maatregel vormt die bedoeld wordt in artikel 23 § 1, 3°;

Overwegende dat het arrest aldus twee afdwingbare pedagogische maatregelen beveelt, hoewel het zulks ten voorlopige titel doet, en aldus de voormelde artikelen 23 § 1, en 24 van de gecoördineerde decreten schendt;

Dat het onderdeel gegrond is;

(...)

Arrest Hof van Cassatie van 13 juni 2001

Voorzitter: de h. Lahousse, afdelingsvoorzitter
Rapporteur: de h. Close, raadsheer
Openbaar ministerie: de h. Loop, advocaat-generaal

Jeugdbescherming – Rechtspleging – Persoonlijkheids- en milieuonderzoeken

EVRM – Artikel 6 – Recht op eerlijk proces – Jeugdbescherming – Rechtspleging – Persoonlijkheids- en milieuonderzoeken

(...)

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat, in de regel, de jeugdrechtbank en, in hoger beroep, de jeugdkamer in feite oordelen of het opportuun is alle nuttige onderzoeken te doen verrichten om de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht te kennen en om uit te maken wat zijn belang is en welke middelen voor zijn opvoeding of behandeling geschikt zijn;

Overwegende dat het onderdeel, in zoverre het opkomt tegen die onaantastbare beoordeling, niet ontvankelijk is;

Overwegende, voor het overige, dat uit het feit alleen dat de minderjarige, die gedaagd werd om voor de jeugdrechtbank te verschijnen met

toepassing van artikel 36, 4° van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, kan worden berecht zonder 'onderzoek naar (zijn) persoonlijkheid en zijn milieu', niet kan worden afgeleid dat hij geen recht heeft gehad op een eerlijk proces in de zin van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en van artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;

Overwegende dat eiser, die voor de appèlrechter elk gegeven met betrekking 'tot zijn persoonlijkheid en zijn milieu' heeft kunnen aanvoeren, evenmin de miskenning van zijn recht van verdediging kan aanvoeren, alleen op grond dat, ondanks zijn herhaalde verzoeken, geen enkel onderzoek hieromtrent is bevolen;

(...)

Arrest Hof van Cassatie van 12 november 2002

Voorzitter: de h. Forrier, afdelingsvoorzitter
Rapporteur: de h. Dhaeyer, raadsheer
Openbaar ministerie: de h. De Swaef, advocaat-generaal

Jeugdbescherming – Rechtspleging – Persoonlijkheids- en milieuonderzoeken – Aanwending in debatten over burgerrechtelijke aansprakelijkheid

(...)

3. Derde middel overwegende dat de maatregelen die de jeugdrechtsbank treft en de op haar bevel krachtens artikel 50 § 1 van de Wet van 15 april 1965 betreffende de jeugdbescherming verrichte onderzoeken, geen ander doel hebben dan het bestuur over de persoon van de minderjarige te regelen of de geschikte middelen voor zijn opvoeding of behandeling te bepalen, met inachtneming van zijn belangen, en niet mogen worden aangewend voor andere doeleinden, ook niet door partijen aan wie de mededeling van de betreffende stukken is toegestaan;

Dat het oordeel van de rechter dat citaten uit een observatieverslag niet dienstig zijn omdat dit verslag werd opgesteld in de optiek van hulpverlening aan de minderjarige en niet om elementen vast te stellen betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid van de ouders, regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord is;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

(...)

Selectie: Jan SMETS

Integrale jeugdhulp: perspectief van een ontwikkeling

"Laat ons geen vooruitgang noemen waar een ander aan ten onder gaat."

"Laat ons geen groei noemen waar een ander minder van wordt."

"Laat ons geen vrijheid noemen waar een ander het recht ontnemt om zichzelf te zijn."

"Laat ons geen gemeenschap noemen waar de minste niet de meeste aandacht krijgt ..."

M. GHANDI

Jeugdhulpverlening ontwikkelt zich steeds verder. In dit artikel wordt, vanuit een beperkte historische schets, ingegaan op de actuele ontwikkelingen omtrent integrale jeugdhulp. Er wordt zicht gegeven op de krachtlijnen, het veldwerk en de planning ervan.

JEUGDHULP IN ONTWIKKELING

Historiek

Het helpen van kinderen, jongeren en hun ouders heeft in Vlaanderen een lange en rijke traditie. Binnen deze traditie zijn we geëvolueerd van het kijken naar een stoornis binnen een (volwassen) individu tot het kijken naar de hulpvraag van een individu, gesitueerd binnen een hele gezins- en leefcontext, van het uitoefenen van sterke sociale controle en bevoogding naar kansen geven en hulp bieden.

De laatste dertig jaar is het actieterrein van de jeugdhulp sterk uitgebreid. Zowat alle leeftijden en problematieken komen aan bod. Er is een ruim maatschappelijk aanbod, gaande van informatie vragen over opvoeding tot het opvangen en begeleiden van jeugdige criminelen. In deze periode zijn eveneens een aantal begrippen naar boven gekomen die een belangrijke invloed gehad hebben op de ontwikkelingen: emancipatorisch werken, empowerment, vraaggericht ... zijn begrippen die de hulpverlening uitdagen om vanuit een deskundigheidsmodel te evolueren naar een dialogerend model, waarbij de cliënten met hun mogelijkheden centraal staan. Hulpverlening met als opdracht om de cliënten sterker te maken, vaardiger in hun omgang met problemen en vragen.

Het resultaat van de ontwikkeling van deze 'maatschappelijke sector' is een degelijke en goed uitgebouwde jeugdhulpverlening. Vlaanderen beschikt over een goede mix van een degelijk basisaanbod én voldoende dynamiek om, al dan niet projectmatig, steeds verder te blijven ontwikkelen.